DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.08(195).18
УДК 334.72:796.012

Лаврентьєв О.М.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
завідувач кафедри технологій оздоровлення та фізкультурно-спортивної реабілітації,
Державний податковий університет, Ірпінь
ORCID:0000-0002-6960-0237
Ключка О.В.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансових ринків та технологій,
Державний податковий університет, Ірпінь
ORCID: 0000-0003-3903-7487
Антоненко С.А.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри технологій оздоровлення та фізкультурно-спортивної реабілітації,
Державний податковий університет, Ірпінь
ORCID:0000-0001-7987-9035
Сергієнко Ю.П.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри технологій оздоровлення та фізкультурно-спортивної реабілітації,
Державний податковий університет, Ірпінь
ORCID:0000-0003-1019-6513

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ТА УСТАНОВ

Організація безпеки розвитку бізнесу або державних підприємств та установ відіграє не останню роль у їх існуванні. За структурою вона може бути різною в залежності від фінансових можливостей підприємств не зважаючи на форми їх власності. В свою чергу корпоративна безпека це модель, яка включає комплекс заходів, мета яких полягає у захисті технічних засобів, фінансів та документації компанії в процесі адаптації до ринкових відносин у суспільстві.

Зміст, організація підготовка за даним напрямом включають в себе насичення різноманітними ситуаційними моделями, в яких динаміка супроводжується постійним осмисленням обставин, організацією власних (групових) дій та конкурента. Змодельовані задачі повинні виконуватись в різний час доби.

При опитуванні експертів в області охорони були визначені категорії працівників, які можуть розглядатись на фахівців з корпоративної безпеки. В залежності від напряму роботи і визначаються їх специфічні умови роботи та критерії відбору фахівців з безпеки. Власне не останню роль відіграє освіта, володіння зброєю, фізичні якості, аналітичні властивості, стаж практичної роботи в правоохоронних органах або інших військових формувань тощо.

***Ключові слова**: корпоративна безпека, правоохоронна діяльність, викриття, збір інформації, аналіз, мінімізація наслідків, лімит часу.*

Lavrentiev Oleksandr, Kliuchka Olha, Antonenko Sergy, Serhiienko Yurii. «Theoretical principles of organizing corporate security of enterprises and institutions». *The organization of security for the development of businesses or state-owned enterprises and institutions plays an important role in their existence. Its structure may vary depending on the financial capabilities of enterprises, regardless of their form of ownership. In turn, corporate security is a model that includes a set of measures aimed at protecting the company's technical resources, finances, and documentation in the process of adapting to market relations in society.*

According to the Law of Ukraine "On Security Activities," it is aimed at organizing and implementing security measures to ensure the inviolability and integrity of buildings, structures, territories, water areas, vehicles, currency values, securities, and other movable and immovable property, with the aim of preventing and/or stopping illegal actions against it, preserving its physical condition, stopping unauthorized access to it, and ensuring that the owner of this property exercises all of their powers in relation to it.

The content and organization of classes in this area of training include a variety of situational models in which the dynamics are accompanied by constant reflection on the circumstances, one's own actions, and those of competitors. Simulated tasks should be performed at different times.

Based on the results of an international conference and a survey of security experts, categories of employees who can be considered corporate security specialists were identified. Specific conditions and criteria for selecting security specialists are determined depending on the area of work. Education, weapon proficiency, physical qualities, analytical skills, practical experience in law enforcement agencies or other military formations, etc. play an important role.

The authors expanded the structure of corporate security and added several forms of security, namely the concepts of corporate ethics, compliance, digitalization of society, and the use of artificial intelligence.

Key words: corporate security, law enforcement, exposure, information gathering, analysis, impact minimization, time limit.

Постановка наукової проблеми та її значення. За законом України «Про охоронну діяльність», дії фахівці охоронної діяльності направлено на організацію та практичнє здійснення заходів охорони, спрямованих на забезпечення недоторканності, цілісності визначених власником і належних йому будівель, споруд, територій, акваторій, транспортних засобів, валютних цінностей, цінних паперів та іншого рухомого і нерухомого майна, з метою запобігання та недопущення чи припинення протиправних дій щодо нього, для збереження його фізичного стану, припинення несанкціонованого власником доступу до нього та забезпечення здійснення власником цього майна всіх належних йому повноважень стосовно нього [6].

Вивчаючи досвід країн доцільно було б розширити сферу безпеки. Так у організаціях будь-якої форми власності доцільно було ввести посаду начальника з корпоративної безпеки, який мав би допуск до різних сторін організації праці на підприємстві.

Сьогодні до поняття «корпоративна безпека» належить не лише фізична охорона території підприємства та співробітників. А глобалізація ринкової економіки, дала підприємствам не зважаючи на форми власності, нові можливості та водночас зіштовхнула їх із необхідністю вирішувати певні питання. Тому комплексний підхід до безпеки допомагає уникнути витоків інформації тощо.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Фахівець (керівник) з організації заходів охорони від якого належать організація та проведення заходів охорони, контроль за виконанням персоналом покладених на них обов'язків. Шляхом запобігання або недопущення негативного безпосереднього впливу факторів (діяльності або бездіяльності) протиправного характеру [6].

Аналіз науково-методичної літератури вказує на те, що існує значна кількість робіт, які присвячені організації правоохоронної діяльності та частково розкриває основні питання з корпоративної безпеки, а саме: формування правових засад існування поліції охорони (Тимошенко Ю., Кисленко Д.); система корпоративної безпеки (Погребний С., Герасимович І.); формування професійної моделі підготовки до дій в екстремальних умовах (Лаврентьєв О.); використання ситуативного методу для формування спеціальних якостей та формування моделі професійної готовності (Ю.П. Сергієнко, С.А. Антоненко, А.М. Андрєянов) та інші науковці.

Мета дослідження – направлена на формування теоретичних засад організації та практичних рекомендацій захисту підприємств та установ засобами корпоративної безпеки.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати дані літературних джерел відносно цінностей для оцінки ефективності служби безпеки підприємств та установ**.**

2. Визначити компоненти та напрями підготовки щодо формування професійних якостей майбутніх фахівців з корпоративної безпеки.

Наукове дослідження виконується згідно науково-дослідної теми Державного податкового університету на 2021-2026 роки за темою «Підвищення фізичної працездатності різних груп населення у процесі занять фізичної культури і спорту» (державний реєстраційний номер 0121U113261).

Актуальність нашого дослідження обумовлена організацією підготовки працівників з корпоративної безпеки, що передбачає належний рівень розвитку фізичних якостей (готовим до застосування заходів фізичного впливу (сили), оволодіння зброєю і спеціальною технікою) та морально-вольових зусиль (стійке перенесення фізичних навантажень, нервово-психічних напружень і несприятливих факторів позаштатної ситуації). Мати необхідний рівень правової, фінансової підготовки та аналітичних здібностей.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих дослідження. Професійна діяльність фахівців у сфері корпоративної безпеки поділяється на декілька взаємопов'язаних етапів: по-перше, це пов'язано з охороною фізичних осіб, об'єктів державної та приватної власності, супроводі вантажів і перевезенні матеріальних цінностей тощо [3, 4].

По-друге, - дії спеціалістів безпеки направлено на розкриття причин і джерел негативних наслідків. Також розробка контр мір, їх реалізація та механізму оперативного реагування на позаштатні ситуації, які виникають.

По-третє, - запобігання проникненню в організацію кримінальних елементів та суб'єктів протиправної діяльності, що пов'язано збором інформації, аналізу, оцінки щодо неправомірних дій до підприємств різних форм власності.

В четверте, - мінімізація наслідків протиправної діяльності суб'єктів небезпеки [3,7].

Даний вид професійної діяльності відноситься до професій з підвищеним рівнем небезпеки. Основними якостями даної діяльності є фізична підготовленість, пізнавально-творчі можливості, знання з різних сфер діяльності (інженерія, хімічна індустрія, інформаційних технологій) тощо.

Реалізація функціональних обов'язків спеціаліста в сфері корпоративної безпеки пов'язана з стійкістю уваги, швидкість і точність сприйняття небезпеки, процеси мислення (аналізу виниклої ситуації), готовність приймати рішення в умовах ліміту часу [3,4].

Крім того працівник служби охорони повинен володіти належним рівнем розвитку фізичних та морально-вольових якостей. Впевнене володіння зброєю, спеціальними технічними засобами. Мати необхідний рівень правової підготовки, бути готовим до застосування заходів фізичного впливу (сили). Направлених на забезпечення фізичної готовності та оволодіння зброєю і бойовою технікою, ефективне їх використання в ситуації, стійке перенесення фізичних навантажень, нервово-психічних напружень і несприятливих факторів позаштатній діяльності [2, с. 58; 3].

На сучасному етапі широко застосовуються елементи цифровізації у всіх сферах життєдіяльності. І правова система держави не встигає перекрити діяльність будь-яких шахраїв. Але створюються відділи та підрозділи кіберполіції, які забезпечують свою діяльність через:

- організаційно-аналітичне управління;
- управління технічної охорони;
- відділ правового забезпечення;
- режимно-секретний відділ[1,3].

Кіберзахист полягає в комплексному вдосконаленні об'єктів критичної інфраструктури, визначенні критеріїв внесення інформаційних (автоматизованих), телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних систем.

Виходячи з вищевикладеного в (Табл.1) наведені на думку авторів схема корпоративної безпеки підприємств та установ не зважаючи на форми

їх власності. Але враховуючи підсумками міжнародної конференції та проведені зустрічі з експертами в області охорони, авторським колективом була розширено структуру корпоративної безпеки. Було додано декілька форм безпеки, а саме поняття: корпоративна етика, комплаєнс, цифровізація суспільства та використання штучного інтелекту.

Були визначені категорії працівників, які можуть розглядатись на фахівців з корпоративної безпеки. В залежності від напряму роботи і визначаються специфічні умови та критерії відбору фахівців з безпеки. Власне не останню роль відіграє освіта, володіння зброєю, фізичні якості, аналітичні властивості, стаж практичної роботи в правоохоронних органів або інших військових формувань тощо.

Таблиця 1

Структура та напрями організації корпоративної безпеки

Форми безпеки	**Реалізація негативних ознак**
Правова	Юридичне забезпечення діяльності підприємства. Відносини з державою, партнерами, конкурентами, постачальниками тощо. Управління ризиками та фізичного захисту активів.
Кадрова політика	Захист від розголошення інформації, від скоєння протиправних дій та від некомпетентних дій.
Корпоративна етика	Характеризується повним переліком корпоративних правил, загальних цілей і цінностей. Може включати в себе наступні компоненти: • історію і місію компанії; • структуру по відділам; • процедури в компанії (прийом на роботу, адаптація, оцінка співробітників, навчання, норми звільнення); • внутрішній розпорядок (робочий час, лікарняний, відпустка, святкові дні, робоче місце); • політика компанії (конфіденційність даних, правила безпеки)[9]. Визначити методи протидії корпоративному шахрайству та проведення корпоративних розслідувань.
Комплаєнс	Відповідність законам, правилам і стандартам у сфері господарювання зазвичай стосується таких питань, як дотримання належних стандартів поведінки на ринку, управління конфліктами інтересів, справедливе ставлення до клієнтів і забезпечення сумлінного підходу до їхнього консультування. До сфери комплаєнса належать також специфічні галузі, такі як: • протидія легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму; • розробка документів і процедур, що забезпечують відповідність діяльності компанії чинному законодавству; • захист інформаційних потоків, протидія шахрайству і корупції, встановлення етичних норм поведінки співробітників тощо[10]. Основи корпоративної розвідки та кризових комунікацій.
Інженерно технічна	Проведення протипожежних заходів, відеоспостереження, контрольно-пропускний режим, охорона периметрів та налагодження системи сигналізації. Інженерні споруди та загородження (шлагбауми) використовуються для фіксації ознак правопорушень, ускладнення дій правопорушників та створення сприятливих умов для несення служби нарядами поліції охорони (служби безпеки) та забезпечення пропускного режиму, ефективного застосування

	озброєння і технічних засобів охорони, забезпечення особистої безпеки та підвищення захисту нарядів від нападу [11].
Інформаційна	Захищеність інформаційних ресурсів та потоків інформації компанії. Знання про інформаційну безпеку та кібербезпеку.
IT	Захист мереж, автономної інформації та інформації під час передачі між розрізненими об'єктами
Фінансова	Проведення бізнес розвідка, управління та мінімізація економічних ризиків та захист від шахрайства.
Особиста	Фізичний захист співробітників компанії. Юридичний та психологічний захист.
Цифровізація суспільства	Використання цифрових технологій для власних потреб (самореалізація, робота, відпочинок, навчання, дозвілля кожного), а також для досягнення та реалізації спільних економічних, суспільних та громадських цілей[8].
Використання штучного інтелекту (GPT)	Основними критеріями штучного інтелекту можуть бути наступні критерії: аналіз ситуації, тактичний аналіз, прийняття рішень, профілактика травм та керування гравцями, нейромережеве моделювання, спортивне прогнозування, спортивна журналістика, спорт у віртуальній реальності, залучення вболівальників, які допоможуть прискорити варіатабність аналізу та підготовки спеціалістів за різними спеціальностями[5, с. 162-163].

На сучасному етапі розвитку суспільства і повинна відбуватись реорганізація структури охоронної діяльності, а саме широко використовувати штучний інтелект [5, с. 161] він виступає інструментом, який може переосмислити те, як управляти в системі організації охорони.

Штучний інтелект може прискорити аналіз ситуацій та сформувати систему підготовки (поведінки) фахівців. Розробляються ігри, квести для тренування та вдосконалення поведінки працівників охорони ситуаційних ситуаціях, наприклад: у захисті та перевірки технічних засобів, документації компанії, контроль фінансових платежів (будь яких «агентів») тощо.

Відповідно до структури (Рис.1) організації корпоративної безпеки не останню роль відіграє організація фізичного захисту співробітників компанії та інженерно-технічна. Де по-перше, - охорона фізичної особи, організації та практичного здійснення заходів охорони, спрямованих на забезпечення особистої або групової безпеки. Працівники безпеки повинні мати добрі фізичні якості, аналітичні здібності, практичні навики у поведінці зі зброєю, знати місця дислокації, маршрути (пішим порядком, автомобільним, залізничним, водним та повітряним транспортом), канали зв'язку як основні та резервні (запасні) тощо.

По-друге, - інженерно-технічна, направлена на відображення виду ділянок території, будівель їх характеристик і особливостей що підлягають охороні, захисту і блокування технічними засобами. Розташування контрольно-пропускних пунктів для входу (виходу) фізичних осіб, в'їзду (виїзду) транспортних засобів. З метою виключення можливості безконтрольного переміщення осіб, транспортних засобів і майна. Здійснювати зв'язок з нарядами (або відділом) поліції охорони або іншими правоохоронними органами.

Висновки. Корпоративна безпека в сучасних умовах трансформації ринкових відносин та зростаючої кіберзагрози набуває ключового значення для ефективного функціонування підприємств і установ незалежно від форми власності.

Комплексний підхід до безпеки, що охоплює правову, кадрову, технічну, інформаційну, фінансову та особисту складові, дозволяє не лише забезпечити захист ресурсів підприємства, а й оперативно реагувати на виклики зовнішнього середовища.

Професійна діяльність фахівців з корпоративної безпеки вимагає міждисциплінарної підготовки, фізичної витривалості, психофізіологічної стійкості та здатності приймати рішення в умовах обмеженого часу. В умовах цифровізації та глобалізації особливої актуальності набуває розвиток кіберзахисту, що потребує створення відповідних структур та нормативно-правової бази.

Таким чином, ефективна система корпоративної безпеки є запорукою стабільного розвитку організацій у динамічному середовищі.

Перспективи подальших досліджень. Актуальними напрямами подальших наукових розвідок є вивчення шляхів оптимізації, щодо організації та підготовки працівників корпоративної безпеки шляхом моделювання їх службової діяльності в штатних та позаштатних умовах.

Література

1. Веклич В.А., Кисленко Д.П. Поліція охорони як суб'єкт забезпечення інформаційної безпеки. Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2017 року): у 2 т. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – Т.2. – С. 30-31.

2. Лаврентьєв О.М. Оптимізація професійної підготовки у правоохоронних органах України. Науковий Часопис серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт / випуск 3(97)18 – Київ: видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. С. 57-61.

3. Ключка О.В., Лаврентьєв О.М. Корпоративна безпека підприємств та установ. IX International scientific and practical conference «Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends» (July 1-9, 2025 Burgas, Bulgaria).

4. Сергієнко Ю.П., Сухих В.А. Психофізіологічні якості, як основа професійних дій працівників правоохоронних органів в екстремальних ситуаціях. Індивідуальні психофізіологічні особливості людини та професійна діяльність. Матеріали Всеукраїнської конференції. За редакцією д-ра біол. наук, професора Макаренка М.В. – Київ, Черкаси: Видавець ФОП Гордієнко Є.І., 2014. С. 72. укр., рос.

5. Хмельницька, І. В., Денисова, Л. В., Вишневецька, В. П., Голованова, Н. Л., Кузнєцов, Г. О., Костюченко, О. М., Кардаков, В. О. (2025). Штучний інтелект у спорті. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15, (6(193), 160-164. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.06(193).35

6. Закон України «Про охоронну діяльність». URL: https://iplex360.com.ua/npa.php?code=4616-17.

7. Корпоративна безпека: поняття та елементи. URL: https://studfile.net/preview/21721334/

8. Блог Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого. URL: https://oth.nlu.org.ua/?p=5614

9. Корпоративна етика: що це і навіщо вона потрібна. URL: https://hurma.work/blog/korporativna-etika-shho-cze-i-navishho-vona-potribna-v-2020-roczi/

10. Комплаєнс. URL: https://surl.lt/jpigar.

11. Закон України Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17#Text.

Reference

1. Veklych V.A., Kyslenko D.P. (2017) Security Police as a Subject of Information Security. State and Prospects for Reforming the Security and Defense Sector of Ukraine: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (November 24, 2017): in 2 vols. – Kyiv: National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine, 2017. – Vol. 2. – P. 30-31.

2. Lavrentiev O.M. (2018). Optimization of professional training in law enforcement agencies of Ukraine. Scientific Journal series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture / physical culture and sports / issue 3(97)18 – Kyiv: Publishing House of the National Physical Education University named after M.P. Dragomanov, 2018. P. 57-61.

3. Klyuchka O.V., Lavrentiev O.M. (2025). Corporate security of enterprises and institutions (2025). IX International scientific and practical conference «Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends» (July 1-9, 2025 Burgas, Bulgaria).

4. Sergienko Yu.P., Sukhykh V.A. (2014). Psychophysiological qualities as the basis of professional actions of law enforcement officers in extreme situations. Individual psychophysiological characteristics of a person and professional activity. Materials of the All-Ukrainian conference. Edited by Dr. Biology, Professor Makarenko M.V. – Kyiv, Cherkasy: Publisher FOP Gordienko E.I., 2014. P. 72.

5. Khmelnytska, I. V., Denisova, L. V., Vyshnevetska, V. P., Holovanova, N. L., Kuznetsov, G. O., Kostyuchenko, O. M., Kardakov, V. O. (2025). Artificial Intelligence in Sports. Scientific Journal of the Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University. Series 15, (6(193), 160-164.https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.06(193).35

6. 6. Law of Ukraine "On Security Activities". URL: https://iplex360.com.ua/npa.php?code=4616-17.

7. Corporate security: concepts and elements. URL:https://studfile.net/preview/21721334/

8. Blog of the National Library of Ukraine named after Yaroslav Mudryi. URL:https://oth.nlu.org.ua/?p=5614

9. Corporate ethics: what it is and why it is needed. URL:https://hurma.work/blog/korporativna-etika-shho-cze-i-navishho-vona-potribna-v-2020-roczi/

10. Compliance. URL:https://surl.lt/jpigar.

11. Law of Ukraine On the Organization of the Official Activities of the Security Police on the Issues of Ensuring the Physical Protection of Facilities. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17#Text.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.08(195).19
УДК 796.41. 796.03: 94 (477)

Лях-Породько О.О.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
кафедра історії та теорії олімпійського спорту,
Національний університет фізичного виховання та спорту України, м. Київ
Мартинюк О.А.
Здобувач освіти Elizabeth School of London
Лях-Породько С.О.
здобувач вищої освіти ступеня бакалавр, спеціальності 017 Фізична культура і спорт,
студент першого курсу,
Національний університет фізичного виховання та спорту України, м. Київ

ВИСТУПИ УКРАЇНСЬКИХ БОРЦІВ У США У 20-30-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті здійснено аналіз виступів українських борців у США упродовж 20-30-х років ХХ століття. У ті роки на американських спортових аренах виступало чимало борців з України (направду тогочасна Україна була окупована срср, Польщею, Румунією, Чехословаччиною). Серед них можна назвати Івана Залізняка, Володимира Кириленка, Володислава Максим'яка, Ілька Теличина, Василя Рудого, Івана Піддубного, Олександра Гаркавенка.